

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio XXX. Quid sentiendum sit de effusione aquæ frigidæ in tergum
appensirei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

QVÆSTIO XXIX.

An non possit Iudex cum videt reum esse induratum aut ex alijs iustis causis, desistere ab examine & tortura, & post aliquot dies eam repetere?

ROSE responderem cum id & ratio saepe dicitur, & iure nullo prohibeatur, & interpretes approbent, idem responderunt Facultates, Bononiens. Patavina, & Friburgens. probant auctoritate Bald. in l. 2. c. quod met. cau. Bart. in l. vnius §. I. D. de q. in 1. opposit. Mar. in l. quaestio num. 17. & in l. repet. nu. 4. & 10. d. tit. Afflic. in constit. Regni l. i. tit. de clādestin. homic. num. 55. & 56. Boer. decif. 163. n. 10. Conrad. tit. de negat. crim. & tort. nu. 31. Anton. de Canario tractat. de quaest. m. 6. nu. 1. Nouis. Romed. quaest. 39. per totū, maxime num. 86. Cartar. vbi supra nu. 180. Clarus quaest. 64. nu. 45. Menoch. cas. 272. num. 4. Farinac. quaest. 38. num. 86. & 87. maxime quando iudicat indicia non satis purgata per torturam præcedentem, Marsil. in d. l. quaestiois modum num. 27. Augustin. addit. ad Angel. in verb. comparauerunt dicti inquisiti in 1. addit. Menoch. cas. 273. aut si noua super veniant indicia. Nouiss. Roman. num. 90. vbi supr. & DD. in d. l. vnius §. 1. Consultum autem tunc iudici, vt curet referri in acta; quod animo torturam repetendi, iubeat reum deponi, & vt intercedat dies & nox integra, & non repetat vltra tres vices, est communis in scholis & iudicijs. Nouiss. Rom. supr. num. 103. & 106. Clarus supr. versic. vltimo videndum.

Rationem optime deducunt Friburgenses, & docent quod siue induratio ista sit naturalis, siue arte dæmo-

A nis procurata (de quo multa Grilland. de quaest. & tort. quaest. 4. num. 12. Binsfeld. in leg. 8. C. de malof. & mathem. quaest. 1. concl. 15. & ego d. sect. 9. circa medi.) tamen ipsa & ex ea nascens taciturnitas est temporalis, & non perpetua: qua mutatur ex causis naturalibus, tam extrinsecis, quam intrinsecis, vt homo modo velit tacere: modo nolit; modo facilius possit, modo difficilius se contineat. Dæmon quoque non semper strigibus adsistit, sed aliquando deserit, vel sponte sua, vel Dei iussu, vel non ferens Ecclesiastica remedia, quæ adhibentur, vt docuit sect. 9. vers. quoad tertium dubium. Vnde etiam fit, vt iudex merito speret, eum qui tunc induratus tacet, alio tempore cuncta pro palaturum.

QVÆSTIO XXX.

Quid sentiendum sit de effusione aque frigida in tergum appensirci?

SI foret addita ratio dubitandi, melius allequerer dubij mentem. Ego illam inter torquendi modos iam alias memoravi, d. sect. 9. nunc etiam respondeo, si nihil admisceatur superstitiosi (v. g.) circa modū effusionis, numerum guttarum, constellationem expectationem effectus prodigiosi, &c. Sed fit simpliciter, & quia putatur plus doloris allatura; nec subsit metus periculi mortis, vel enormis lésionis; me nihil videre causæ, cur ea non sit permitenda: cum modus & qualitas torturæ iudicis arbitrio subsint.

E Cauendum quidem iudicibus ne insolitos modos quaestionum introducant, ne faciant litem suam, & pereunte reo in syndicato puniantur. Bald. lib. 1. C. de emend. seruau. Boss. de tortur. numer. 40. Anton. Gomes. tom. 3. var.

resol.

resol. tit. de tortur. cap. 13. num. 5. Clarus
supr. num. 35. Farinac. d. quest. 38. num. 56.
 Sed quando sunt indicia vrgentia &
 crimen valde graue, tunc posse modū
 tormentorum excedi, volunt iidem,
 DD. *Farinac. quest. 37. n. 84. & d. quest. 38.*
num. 64. Brun. de indic. part. 2. quest. 5. nu.
42. Conrad. vbi sup. num. 39. in fin. Grilland.
sup. quest. 4. num. 10. vers. Quintus & vlt.
Folber. in verb. rei indurati sub. num. 17.
Cartar. libr. 4. sua praxi capit. 2. Quos in-
 telligo, non de excessu iustitiæ aut æ-
 quitatis v. g. plusquam rei qualitas fe-
 rat (hoc inhumanum reputo) sed de
 excessu generis tormentorum, vt v. g.
 cum ordinariè in illis locis adhibeatur
 tormentum funis: manibus rei post
 terga ligatis, quod est iure probatum,
 & in praxi receptissimum, l. nullius C.
 ad leg. Jul. Maiest. l. decuriones C. de pœ-
 nit. Francisc. Brun. supr. p. quest. 2. numer. 6.
 Vel si nequeat sic torqueri, appropin-
 quatio ignis ad plantas, *Clarus d. num. 35.*
Carrer. in sua pract. fol. 138. colum. 1. Farinac.
d. quest. 38. à num. 62. Vel aliquid si-
 mile: liceat tunc compedes ferreos, vel
 baculum intra pedes ponere, vel depo-
 nere reum & refrigeratum iterum sub-
 limem facere, vel vti instrumento stā-
 getæ seu taxillorum, vel ignis, vigilia
 & similibus, memoratis à *Farinac. d.*
quest. 38. Bruno d. quest. 2. & Marsil. in
d. l. 1.

Aquæ frigidæ effusionem in tergum,
 non esse insolitam patet ex eam non
 reprehendentibus, & in vsu fuisse tes-
 tantibus. *Marsil. d. l. 1. num. 27. Paride de*
judica. verb. tortura. quod incip. de repet.
num. 5. Dambauderio in praxi. crimi. supr.
fol. 109. numer. 18. Farinac. d. questio. 38.
numer. 5. & 64. Folley supr. num. 10. Char-
tar. supra numer. 112. Notant tamen. Fa-
 rinac. & Paris, hoc tormenti genus ex
 crudelioribus esse, & proinde non nisi
 in atrocissimis criminibus recipiendū;

A & Bononienses illud non admittunt
 nisi vbi est consuetudo, plura de hoc
 dixi loco supr. citato. DD. Friburgen-
 ses ostendunt supplicij genus esse &
 seruille apud Septentrionales, ex Olao
 Magno, *libr. 2. Descript. regnor. Aquilo-*
nar. cap. de pœna infidel. seruor. Postea
 erudite & Philosophice ostendunt, cur
 aqua frigida ad tergum appensi rei af-
 fusa, cruciatum adferat, parique tor-
 menti sit censa, his verbis: Tradunt
 philosophi, quod naturale sit cuius do-
 lenti, siue homini siue bruto, quod calor
 & Spiritus tempore doloris ad in-
 teriora, hoc est ad cor, se recipiant, se-
 que interius conseruent, & nocitura re-
 pellant. sicut ciues tempore oppressio-
 nis & obsidionis retrahunt se ab exte-
 rioribus, & recurrunt quantum pos-
 sunt ad interiora, vt docet *D. Thom. 1. 2.*
quest. 44. art. 1. Atqui hinc est quod do-
 loris seu tristitiæ effectus sit, aggravare
 animum ita vt ad exteriora libere pro-
 gredi non possit. *D. Thom. 1. 2. quest. 37.*
art. 2. Itaque quod aqua frigida in ter-
 gum suspensi effusa, cruciatum adferat,
 id accipit; quod calor circa cor inten-
 sissimus diffundatur ad proximas cor-
 poris partes, hoc est in tergum; cui
 calido aqua frigida affusa fortius agit
 in contrarium resistens, hoc est in ter-
 gum calidum, sicut aqua calefacta ma-
 gis patitur à frigido. *D. Thom. d. quest. 37.*
art. 1. Sicut & glacies à solis calore citius
 quam nix, liquefcit, quod glacies forti-
 us, quam nix resistat: & manus frigida
 in aquam calidam imposita maximum
 dolorem percipiat. Spiritus ex ore ap-
 penti est calidissimus, redditque faci-
 em & linguam calidissimam: quo fit,
 quod aqua frigida effusa, linguæ cru-
 ciatum adferat: vel (quod probabilius
 est) dolor ideo intenditur, quia vt a-
 qua calida, ita & frigida inimica est
 corpori, potissimum autem neruis, &

partibus

partibus nervosis. Et tradunt anathomi-
 21 mici nervos à capite per spinam dorsi
 22 seu vertebram, in reliquis corporis
 23 partes diffundi: ideoque in tergo, seu
 24 fonti & origini, hoc est capiti seu cere-
 25 bro vicinis, maximam sentiendi vim
 26 habere, potissimum tempore torturæ,
 27 quo nervi extenuantur & extendun-
 28 tur, quo fit vt aqua frigida ad tergum
 29 suspensi rei effusa, ceu nouum crucia-
 30 tus genus, dolorem augeat & inten-
 31 dat. Vnde patet mihi merito suspectū
 32 fuisse, si effunderetur ante appensio-
 33 nem, vel diu post depositionem cor-
 34 pore iam refrigerato. d. vers. vt hu iu-
 35 dices obuiant.

QVÆSTIO XXXI.

*An & quando tortura ex primis
 indicijs repeti possit, maxime in
 hoc crimine, cum sage ple-
 rumq; sint indurata
 & obstina-
 ta?*

Duo quaruntur, *An, & Quando.*

 Vo ad prius non quaritur,
 de nouis indicijs, constar ex
 nouis vrgentioribus & di-
 uersis repeti posse, licet
 sufficienter tortus priora cuncta pur-
 gauerit. l. repet. D. de questio. l. vnus. §. 1.
 D. eod. ex quib. locis communiter DD. id
 colligunt. vide Clarum supr. a vers. vlt. viden-
 dum. & Farinac. q. 38. n. 77. cum seq.

Sed quaritur, an ex primis indicijs:
 hic illud quoque certum puto, quod
 si iudex dubius sit an habeat iustam
 repetendi causam, debere in leniorem
 partem propendere, & à repetitione
 abstinere. l. si de interpretatione. l. si præ-
 f. s. D. de pæn. Clar. supr. vers. hac autem
 omnia. Farinac. supra num. 89. Item si

A reus non videatur satis robustus, vt
 corpus in tormenta durare possit, quia
 persona debilis est, cauendum enim
 ne si repetat, enormiter lædatur vel
 moriatur. text. in d. §. 1. Gandin. de que-
 stio. num. 4. & n. 20. de Guido de Suzar. in
 tractat. de indic. num. 3. & 57. & Paris.
 supr. num. 5. Farinac. supr. num. 82. Con-
 tra certum quoque, si reus in quæstio-
 ne legitime confessus, reuocet postea
 extra tormenta suam confessionem,
 ex iisdem indicijs posse repeti. Nam
 alioqui ad manum esset, sic se suppli-
 cio eripere. Bald. in l. bona fidei numer. 5.
 C. de reb. cred. Marsil. in d. l. repeti. num. 11.
 & §. quoniam num. 3. Farinac. numer. 91.
 Binsfeld. in d. lib. 7. q. 1. concl. 14. deinde li.
 5. §. 9. vers. quoad iterationem.

Cessantibus his casibus adhuc puto
 posse repeti, quando iudici videbitur,
 quia res ab arbitrio eius pendet: non
 quidem pro voluntate tantum, & cum
 sibi videtur sine ratione, quod merito
 damnat Farinac. supr. n. 79. 80. & 81. Sed
 cum hac obseruatione, vt non repetat
 si leuia tantum sint indicia illa priora,
 quia hac quauis tortura censenda sunt
 expurgata, post Barthol. Marsil. & alios in
 d. l. vnus §. 1. & in numeros Farinac. n. 72.
 & 79.

D Quod si sint indicia graua & vehe-
 mentia, & ea iudex arbitretur non-
 dum satis purgata, poterit eam repe-
 tere, donec expurget reus induratus.
 tex. in d. l. vnus §. 1. & ibi Bart. Angel.
 in pract. verb. quod fama publica num. 95.
 & ibi Augustinus, Marsil. in d. l. repeti nu.
 6. & 10. Crauetta. cons. 287. numer. 6. Boss.
 tit. de tort. nu. 42. Clarus supr. n. 45. Gril-
 land. d. cap. 4. num. 10. cum seqq. Binsfeld.
 supr. concl. 12. Farinac. d. lib. 1. tit. 5. q. 38.
 num. 47. cum duobus seqq. & à num. 79.
 vsque 93. & solent ad hoc prudentes
 iudices à leuiore tortura inchoare, &
 postea repetere grauiore & acriore, x